

Verksamhetsberättelse

2018-01-01 - 2018-12-31

Etikkommissionen i Sverige

Nätverk för Mänskliga Rättigheter i asylprocessen

Inledning

Lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige som började gälla den 20 juli 2016 har i stor utsträckning präglat Etikkommissionens arbete sedan dess. Rättsosäkerheten i asylärenden är inget mindre än en skandal. Vårt demokratiska samhälle har urholkats och vår tilltro till myndigheter och politiker har sjunkit till farligt låga nivåer. Ytterst vilar ansvaret på vår regering. Men även på vår riksdag som kan kräva utredning av rättssäkerheten i de processer som avses leda till tvångsutvisning av asylsökande. De ständiga brotten mot Barnkonventionen är särskilt hårresande och inhumana.

Begränsningslagen innebär att människor som flytt endast kan få tillfälligt uppehållstillstånd och paragraferna om tillfälligt och synnerligen ömmande omständigheter har tagits bort, till och med för de svårast sjuka barnen. Det enda som finns i Begränsningslagen är 12 kapitlet, 18 paragrafen som får ge permanenta uppehållstillstånd om det bedöms att det finns synnerligen ömmande omständigheter relaterat till varaktigt nedsatt hälsotillstånd. Men detta sker inte. Migrationsverket och migrationsdomstolen tillämpar således inte den lagparagraf som var direkt ämnad åt barn med uppgivenhetssyndrom och för barn med svåra funktionshinder. En 7-årig flicka från Syrien har legat apatisk i över två år och skall utvisas till Turkiet. En 16-årig apatisk pojke från Turkiet skall utvisas till Armenien. En 14-årig flicka som kom 2015 och fick avslag 2017 ligger sedan dess med sondmatning i väntan på deportering. Att de är sjuka hindrar inte utvisning. Så länge de är "transportabla" - dvs. kan flyttas med hjälp av en bår - flygs de ut, ibland till fel land. Läkare i Världens läkare arbetar med ett 30 tal barn med uppgivenhetssyndrom.

Etikkommissionens arbete under året har därför ägnats åt att i olika fora och på olika sätt kämpa för att dessa flyktingar skall få stanna i Sverige och kämpa för att mänskliga rättigheter tillämpas för asylsökande och papperslösa. Mänskliga rättigheter är själva fundamentet för en demokratisk stat och för demokratin och måste ständigt försvaras

Etikkommissionen har under det gångna året dessutom aktivt arbetat med andra organisationer som värnar om mänskliga rättigheter i asylprocessen och är bland annat medlem i Flyktinggruppernas Riksråd (FARR).

Beskrivning av Etikkommissionens mål och syfte

- Etikkommissionen i Sverige är ett nätverk av frivilliga och har som uppgift att undersöka, vittna om och protestera mot brott mot mänskliga rättigheter i asylprocessen genom att bland annat bedriva medborgarvittnesverksamhet och stödja forskning i ämnet.

- Man kan endast som enskild individ ansluta sig till Etikkommissionen i Sverige
- Etikkommissionen i Sverige är en partipolitisk och religiöst obunden organisation.

Etikkommissionen skall:

- verka för att mänskliga rättigheter tillämpas för asylsökande och papperslösa i behov av skydd
- bidra till att synen på människor i behov av skydd blir generös och human,
- försvara rätten till asyl och bidra till att den upprätthålls enligt utlänningslagen och dess förarbeten samt enligt 1951 års Genèvekonvention om flyktingars rättsliga ställning och övriga gällande konventioner som Sverige undertecknat,
- agera för att engagera medborgarrättsvittnen i asylprocessen och bistå enskilda asylsökande med stöd av fullmakt från dem samt att värva kontaktpersoner för hjälpbehövande,
- upplysa allmänheten om den förda flyktingpolitiken i stort och i enskilda fall samt väcka debatt om de skyddsbehövandes behov genom massmedia, via nätet och genom möten och kulturaktiviteter,
- samla in medel för att stödja forskning och aktivt vittnesarbete i Etikkommissionens i Sverige namn samt samarbeta med forskare och sprida relevanta forskningsresultat genom publikationer och via Etikkommissionens i Sverige hemsida (www.etikkommissionenisverige.se)

Allt detta i syfte att skapa en generös, öppen och demokratisk asyl- och migrationspolitik i Sverige.

Styrelse:

Ordförande: Anita D'Orazio

Vice ordförande: Solveig Freudenthal

Kassör: Ann Mari Engel

Ledamöter: Eva Brick, Annette Rosengren, Sandra Svensson, Ragnhild Uhle, Nina Larsson, Brita Landoff, Farhad Jahadmohan, Lissela Jonsson

Suppleanter: Bekes Alp, Anna Rydmark Venegas

Revisorer: Gerd Nyström och Ingegerd Lennartsson.

Valberedning: Anna Rydmark Venegas och Aimee Delblanc

Firmateckning: Föreningens firma tecknas av ordförande Anita D'Orazio, kassör Ann Mari Engel och vice ordf. Solveig Freudenthal var och en för sig.

Medlemskap

Ansökan om medlemskap i Etikkommissionen i Sverige sker genom individuell anmälan till styrelsen eller genom rekommendation. Eventuell utslutning av medlem beslutas av styrelsen.

Medlemskap upprätthålls via medlemsavgift som inbetalas årligen till Etikkommissionens plusgirokonto 61 72 58 - 9.

Årlig medlemsavgift beslutas vid årsmötet. Årsmötet 2018 beslutade att medlemsavgiften för 2018 ska vara 250 kronor eller mer efter den enskildes gottfinnande.

I december 2018 hade Etikkommissionen 32 betalande medlemmar. Dessutom finns det ytterligare cirka 70 personer i medlemsregistret som får föreningens utskick.

Etikkommissionens räkenskapsår löper per kalenderår från 2018-01-01 - 2018-12-31.

Etikkommissionen förvaltar sedan oktober 2016 en tillfällig fond (Aliyya fonden) för bidrag till läkarstudierna för en asylsökande ung kvinna som flydde med sin familj till Sverige 2010. Båda föräldrarna är barnläkare och har fått avslag på sin första asylansökan. Fadern lämnade efter avslaget Sverige för att arbeta utomlands och möjliggöra familjens försörjning, samt söka asyl som arbetskraftsinvandrare. Medan familjen var papperslös tog dottern studenten med högsta betyg och antogs till medicinstudier på Karolinska Institutet. Som icke-svensk medborgare har hon att erlægga en terminsavgift. För insamlingen svarar Astrid Seeberger, överläkare i njurmedicin och författare, Agneta Pleijel, författare och Anita D´Orazio från Etikkommissionen. Sedan 2016 har fonden kunnat finansiera 6 terminer av hennes läkarstudier.

Styrelsen föreslår att årets resultat, minus 216 kronor balanseras i ny räkning.

Beskrivning av verksamhet som bedrivits

Etikkommissionen ingår och samarbetar i olika frågor i nätverk med ett flertal olika organisationer som arbetar för Mänskliga Rättigheter, för asylrätt och för papperslösa. Etikkommissionen är medlem av FARR (Flyktinggruppernas Riksråd). Tillsammans med andra organisationer och enskilt har vi gjort framställningar till olika myndigheter och politiker.

A. Styrelsesammanträden

5 styrelsesammanträden har ägt rum under verksamhetsåret. Styrelsen har under året hållit sina möten i Läkare i Världens lokaler, på Serafen, Hantverkargatan 2 C i Stockholm. Dagordning har skickats ut till styrelsens ledamöter i god tid innan varje möte. Vid dessa möten har bland annat följande ämnen diskuterats och planerats: offentliga program och aktiviteter för att öka och sprida kunskap om asylprocessen i Sverige och om den nya asyllagstiftningen samt vittna om den pågående rättsosäkerheten och avhumaniseringen i asylprocesserna, Etikkommissionens arbete, finansiering, och rekrytering av nya medlemmar.

B. Forskningsverksamhet

En av Etikkommissionens uppgifter är att initiera och stödja forskning kring asylprocessen i Sverige i ett samtida och historiskt perspektiv samt sprida relevanta forskningsresultat genom publikationer och via Etikkommissionens hemsida.

Annette Rosengren - artikel om det föreslagna asylpaketet CEAS i EU

Se Annette Rosengrens blogg: <https://www.annette-rosengren.se/2018/06/05/eus-kommande-asylpolicy-forsamrar-for-manniskor-pa-flykt/> samt på Etikkommissionens hemsida: <http://etikkommissionenisverige.se/eus-kommande-asylpolicy-ceas-det-har-innebar-forslaget/>

Artikel om asylpolitiken i EU: Människans vilja att göra sina liv bättre

Artikel av **Annette Rosengren, Anita D’Orazio och Ann Mari Engel**. Se Etikkommissionen i Sveriges hemsida: <http://etikkommissionenisverige.se/manniskans-vilja-att-gora-sina-liv-battare/>

Rapport: En stulen barndom

Amanda Gulger & Josefin Sikström (Södertörns högskola) har i samarbete med Etikkommissionen i Sverige skrivit en ny rapport om hur asylprocessen ser ut i Sverige för flyktingbarn med svåra fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. Rapporten finns på Etikkommissionen i Sveriges hemsida: <http://etikkommissionenisverige.se/en-stulen-barndom-barnrattsrapport-2018/>

Vetenskaplig artikel: Ensamkommande barn på flykt

Skriven av **Farhad Jahanmahan**. Genom intervjuer med 15 ensamkommande barn från Afghanistan undersöker artikeln hur barnen förstår sina interaktioner med socialtjänsten och sina gode män under asylprocessen. Artikeln finns på Etikkommissionen i Sverige hemsida: <http://etikkommissionenisverige.se/rapporter/>

Hur asylrätten blev politik - bokutkastsförslag skrivet av Dr. Karin Johansson Blight, PhD och Anita D’Orazio. Vad som hänt i Sverige under 30 år beträffande rätten till asyl, hälsa och mänskliga rättigheter, människor som behöver skydd. Arbetet med boken skall ske under 2019.

C. Offentliga möten.

Årsmöte

Etikkommissionens årsmöte ägde rum den 27 mars. I anslutning till årsmötesförhandlingarna talade författaren **Agneta Pleijel om dagsläget för medmännisklighet och hon reflekterade över empati kontra likgiltighet.**

Seminarium den 24 april om barns mänskliga rättigheter (i samarbete med ABF i Stockholm).

”BARNEN UTAN RÖST - BARNEN UTAN LIV

DEN TILLFÄLLIGA LAGEN - EN HUMANITÄR HÄRDSMÄLTA”

Anuta Sjunghamn och Karin Gyllenring talade om möjligheten för barn med uppgivenhetssyndrom att enligt lagen beviljas permanent uppehållstillstånd. Barnpsykiater och professor **Anne-Liis von Knorring** talade om barn med uppgivenhetssyndrom. **Annette Rosengren** talade om EU-kommissionens förslag på nya direktiv i flyktingpolitiken.

Medlemsmöte den 16 oktober på Läkare i Världens klinik i Stockholm i syfte att värva fler medlemmar i Etikkommissionen att vittna om vad som sker med asylrätten i vårt land, att hjälpa till som volontär, kontaktperson eller på annat sätt stödja Etikkommissionens arbete.

Seminarium den 20 november: Nobels fredspris till Nadia Murad - om Yezidiernas kamp för sina mänskliga rättigheter (i samarbete med ABF i Stockholm)

Medverkande:

Ordförande i YAZDA Sweden, **Delkhwaz Hacıy**, själv yezidier, talade om yezidiernas situation som flyktingar och kamp för överlevnad. Prof. **Elisabeth Hultcrantz** talade om sina erfarenheter av yezidiska barn med uppgivenhetssyndrom. Advokaterna **Anuta Sjunghamn** och **Nadja Hatem** inledde en diskussion om asylrätten, de försvunna humanitära skälen och tillämpningen av lagen.

D. Övrigt.

Under året har många av Etikkommissionens medlemmar arbetat med enskilda ärenden, såväl i Stockholm som runt om i landet. Många människor har gjort ett hängivet arbete för att stödja och bistå asylsökande, papperslösa, apatiska och sjuka medmänniskor att få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och en rättvis, human behandling i kampen att få uppehållstillstånd i Sverige. Flera medlemmar i Etikkommissionen har arbetat som volontärer på Läkare i Världens psykosociala mottagning i Stockholm som också erbjuder juridisk rådgivning med fokus på asyl- och migrationsrätt för personer som är papperslösa. Alla jurister, tolkar och andra medarbetare på rådgivningen arbetar ideellt. Den psykosociala mottagningen omfattar utredningar av enskilda personers psykiska hälsa. Psykisk ohälsa bland migranter hänger ofta samman med stress, hot och förföljelser. Personer som besöker den psykosociala mottagningen erbjuds om möjligt även stöd och hjälp att kontakta myndigheter och liknande. I åtskilliga ärenden har man varit framgångsrik och den/de sökande har fått sina tillstånd, men alltför ofta har bakslag följt på bakslag, många har blivit utvisade, familjer har splittrats och kampen har fått börja om igen.

Dr. Karin Johansson Blight har bistått Anita D’Orazio, prof. Anne-Liis von Knorring och prof. Elisabeth Hultcrantz med internationellt material för att stödja deras arbete med barn med uppgivenhetssyndrom. Det gäller fram för allt att 10-tal Yezidiska familjer från Syrien med barn med uppgivenhetssyndrom som kan utvisas till 7 olika länder enl. MV eftersom de inte har någon dokumentation som kan bevisa vilket land de kommer ifrån.

Den 13 oktober deltog Anita D’Orazio och Anna Rydmark Venegas i en heldag på Rosengrenska stiftelsen med anledning av deras firande av 20 års kamp för allas rätt till vård.

I november värdade Etikkommissionen i ett öppet brev till sina medlemmar om ett ekonomiskt bidrag till jul, till framför allt ensamstående asylsökande kvinnor och deras barn. Dessa kvinnor och barn har förlorat allt när de lämnade sina hemländer och i Sverige lever de i en otrygg tillvaro med ständig jakt på boende, mat för dagen, kläder till barnen och sig själva. De har ofta inte råd att köpa mat och att köpa julklappar till sina barn är naturligtvis uteslutet. Insamlingen inbringade

12 550 kronor (från ett 20 tal personer) som fördelades till behövande kvinnor och barn.

Slutord

Vår hemsida samt olika medlemmars deltagande i debatten kring migrationspolitiken har bidragit till att "Etikkommissionen i Sverige - Nätverk för Mänskliga Rättigheter i asylprocessen" är väletablerad, trots att det inte finns resurser för marknadsföring av organisationen. Hemsidan uppdateras kontinuerligt av Sandra Svensson och besöks av människor intresserade av vår verksamhet och av hjälpsökande personer.

Utbildning, kunskapsspridning, opinionsbildning, att öka antalet kontaktpersoner och medborgarrättsvittnen i asylprocessen samt att samla medel för att bekosta denna verksamhet, kommer att vara de viktigaste uppgifterna även under det kommande verksamhetsåret

Det är viktigare än någonsin att upprätthålla försvaret för de mänskliga rättigheterna. Av humanitet, mot dem som flyr för sina liv, och för att vår värld ska vara mänsklig. Men också för att försvara demokratin. Den är bräckligare än vi tror. Och varje handling är av betydelse. Det saknar inte betydelse hur vi uppträder inför våra medmänniskor. Att försvara de mänskliga rättigheterna är att stå upp för demokratin.

Stockholm i mars 2019

Etikkommissionen i Sverige - Nätverk för Mänskliga Rättigheter i Asylprocessen Styrelsen

Anita D'Orazio

Solveig Freudenthal

Ann Mari Engel

Eva Brick

Annette Rosengren

Lissela Jonsson

Ragnhild Uhle

Sandra Svensson

Brita Landoff

Nina Larsson

Farhad Jahanmahan